

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie**

Szczecin, dnia 4 kwietnia 2011 r.

**Pan
Robert Wójcik**

**Nadleśniczy
Nadleśnictwa Gryfino**

P/10/148
LSZ-4101-29-03/2010
tekst ujednolicony

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ (ustawa o NIK), Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie przeprowadziła w Nadleśnictwie Gryfino (Nadleśnictwo) kontrolę w zakresie zarządzania lasami i gospodarowania mieniem Skarbu Państwa w latach 2008-2010 (do 30.09.).

W związku z ustaleniami przedstawionymi w protokole kontroli, podpisanym w dniu 4 lutego 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Nadleśniczemu niniejsze wystąpienie.

Najwyższa Izba Kontroli, pozytywnie z uchybieniami, ocenia działalność Nadleśnictwa w kontrolowanym zakresie.

1. Nadleśnictwo zarządzało 18.842,72 ha nieruchomości stanowiącymi własność Skarbu Państwa, w tym 17.136,52 ha stanowiły grunty leśne (wg stanu na 30.09.2010 r.). W latach 2007 i 2008 (do 15.09.) Nadleśnictwo prowadziło gospodarkę leśną bez Planu Urządzenia Lasu (PUL), co było niezgodne z art. 7 ust. 1 i art. 35 ust. 1 ustawy o lasach.² PUL na lata 2007-2016 został zatwierdzony przez Ministra Środowiska w dniu 16.09.2008 r.

W okresie od 1.01. do 15.09.2008 r. Nadleśnictwo prowadziło gospodarkę leśną na podstawie planu finansowo-gospodarczego obowiązującego w oparciu o zarządzenie nr 1 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie³ z 7.03.2006 r. w sprawie prowadzenia gospodarki leśnej w przypadku braku zatwierdzonego PUL.

¹ Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.).

² Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. z 2011 r. Nr 12, poz. 59 ze zm.).

³ Dalej Dyrektora RDLP.

2. Plany finansowo-gospodarcze w zakresie pozyskania drewna w latach 2008-2009 zostały zrealizowane prawidłowo, mimo że w 2008 r. Nadleśnictwo przekroczyło plan o 5%, a w 2009 r. nie wykonało planu o 3,8%, co było spowodowane trudnymi i nieprzewidywalnymi warunkami atmosferycznymi. Przekroczenie planu w 2008 r., za zgodą Dyrekcji Generalnej LP, spowodowało wzrost kosztów pozyskania drewna o 151,6 tys. zł, tj. o 5,3% więcej niż planowano (2.876,9 tys. zł). Natomiast w 2009 r. koszty pozyskania drewna przekroczone o 105,2 tys. zł, tj. o 3,3% (3.162,6 tys. zł) m.in. w związku ze zmianą sortymentacji pozyskanego drewna i przygotowaniem drewna kłodowanego. Wzrost kosztów sfinansowało m.in. przychodami ze sprzedaży drewna i środkami finansowymi uzyskanymi z przesunięcia kosztów pomiędzy poszczególnymi grupami kosztów (m.in. w ochronie ppoż. I w hodowli lasu).

3. Przez pierwsze 4 miesiące każdego z badanych lat (tj. w okresach do: 12.05.2008 r. 4.05.2009 r. oraz do 18.05.2010 r.), do czasu wprowadzenia planów finansowo-gospodarczych, Nadleśnictwo prowadziło działalność gospodarczo-finansową na podstawie prowizorium planu wprowadzonego i zatwierdzonego zarządzeniami i decyzjami Dyrektora RDLP, w oparciu o zarządzenia Dyrektora Generalnego LP w sprawie tworzenia planów finansowo-gospodarczych w jednostkach organizacyjnych PGL LP⁴.

4. W 2009 r. przychody Nadleśnictwa wzrosły o 502,8 tys. zł w odniesieniu do 2008 r. (tj. o 3,3%), m.in. z powodu wzrostu masy sprzedanego drewna o 3.256 m³ i wzrostu przychodów z dzierżawy gruntów. W latach 2008-2009 uzyskano przychód ze sprzedaży 198,9 tys. m³ drewna w łącznej kwocie 28.799,3 tys. zł, co stanowiło 93,5 % przychodów ogółem (30.814,2 tys. zł). W badanym okresie Nadleśnictwo uzyskało przychody z działalności innej niż gospodarka leśna w łącznej kwocie 2.387,6 tys. zł, m.in. z tytułu: sprzedaży drewna kominkowego, wynajmu domów i mieszkań zakładowych, dzierżawy gruntów, stawów i jezior oraz pozostałych obiektów, odsetek od lokat kapitałowych oraz udzielonych pożyczek. We wszystkich 15 badanych umowach sprzedaży drewna (z 233 umów zawartych, tj. 6,4%), postanowienia dotyczące ilości, sortymentu i ceny były zgodne z rozstrzygnięciami przetargów. Do 5 na 15 badanych umów zawarto aneksy, w których obniżono cenę surowca w wysokości od 3% do 10%, zgodnie z uchwałą Komisji Leśno-Drzewnej⁵ i wytycznymi Dyrektora Generalnego LP. Do 3 z 5 badanych porozumień-protokołów (zawartych w 2009 r.), Nadleśnictwo nie dysponowało dokumentacją uzasadniającą przyczyny zmian ilości surowca określonych w umowach.

⁴ Nr 58 z dnia 09.09.2005 r. oraz nr 10 z dnia 24.02.2010 r.,

⁵ Nr 2/25/2008/KLD z 25.04.2008 r.

5. Nadleśnictwo posiadało aktualny program gospodarczo-ochronny dla Leśnego Kompleksu Promocyjnego pn. „Puszcze Szczecińskie”, ustanowionego na obszarze 50,4% powierzchni Nadleśnictwa (tj. 9.497,82 ha).⁶ Program określał aktualne kierunki i metody zagospodarowania lasu pod kątem realizacji ekologicznych, produkcyjnych i społecznych funkcji lasu. Nadleśnictwo realizowało założenia programu w ramach zajęć (m.in. 10 imprez okolicznościowych, 353 lekcji terenowych i wycieczek, 93 spotkań z leśnikiem w szkołach, 38 spotkań edukacyjnych poza szkołą oraz 7 konkursów), w których udział wzięło łącznie 26.936 osób. Na realizację zajęć Nadleśnictwo wydatkowało 717,8 tys. zł, z tego: w 2008 r. – 253,2 tys. zł, w 2009 r. – 283,3 tys. zł i w 2010 r. (do 30.09.) – 181,3 tys. zł.

NIK pozytywnie ocenia podejmowane przez Nadleśnictwo z podmiotami zewnętrznymi wspólne przedsięwzięcia o charakterze edukacyjnym, społecznym oraz w ramach działalności Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Puszcze Szczecińskie”, na które w latach 2008-2010 (do 30.09.) wydano 90,3 tys. zł.

6. Gospodarka łowiecka na terenie Nadleśnictwa, w 13 obwodach łowieckich wydzierżawionych kołom łowieckim, prowadzona była na podstawie wieloletniego łowieckiego planu hodowlanego z 15.11.2007 r. zgodnie z art. 8 ust. 3e ustawy Prawo łowieckie⁷. Nadleśniczy zatwierdzał sporządzane przez koła łowieckie roczne plany łowieckie w terminie określonym w § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Środowiska⁸.

7. W 2 z 3 badanych lat (tj. w 2008 r. i 2009 r.) Nadleśnictwo otrzymało 3 dotacje na łączną kwotę 179 tys. zł, z tego: 25 tys. zł z budżetu państwa i 154 tys. zł z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, które zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem i rozliczone.

8. W latach 2008-2010 (do 30.09.) Nadleśnictwo udzieliło pracownikom 7 pożyczek na zakup samochodów prywatnych używanych do celów służbowych na łączną kwotę 159,8 tys. zł. Jedną z 2 badanych umów pożyczek (z 7.04.2010 r.) zawarto zgodnie z warunkami określonymi w zarządzeniu nr 74 Dyrektora Generalnego LP⁹. Druga umowa (z 15.12.2009 r.) dotyczyła pożyczki udzielonej w wysokości 25 tys. zł, tj. 170,8% wartości samochodu (14.640 zł) zakupionego 9.10.2009 r. Było to niezgodnie z § 3 pkt 4 ww. zarządzenia, który stanowił, że kwota pożyczki nie może przekroczyć 30 tys. zł i 90% wartości zakupionego samochodu.

⁶ Według stanu na 30.09.2010 r.,

⁷ Ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz.U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066 ze zm.),

⁸ Rozporządzenie z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie rocznych planów łowieckich i wieloletnich łowieckich planów hodowlanych.(Dz.U. Nr 221, poz. 1646),

⁹ Zarządzenie nr 74 Dyrektora Generalnego LP z dnia 12.11.2009 r. w sprawie zasad udzielania pomocy finansowej pracownikom Lasów Państwowych w nabywaniu samochodów prywatnych używanych również do celów służbowych,

Pożyczkobiorca 29.01.2010 r. dokonał zwrotu niewykorzystanych środków w kwocie 12.000 zł., od których dopiero w styczniu 2011 r., tj. w toku kontroli NIK, uiścił odsetki ustawowe w kwocie 979,45 zł.

9. W 2009 r. koszty Nadleśnictwa wzrosły o 726,3 tys. zł w odniesieniu do 2008 r. (tj. o 4,9%). Było to spowodowane m.in. znacznym wzrostem stawek na usługi leśne, przygotowaniem nieplanowanego drewna kładowanego oraz zbiorem nasion buka (w związku z jego urodzajem). W badanym okresie Nadleśnictwo poniosło koszty działalności innej niż gospodarka leśna, w łącznej wysokości 1.289,2 tys. zł, m.in. z tytułu: sprzedaży drewna kominkowego, działalności socjalno-bytowej, sprzedaży środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych oraz odsetek od zobowiązań budżetowych z tytułu nieterminowego ich regulowania (w czasie kontroli NIK - 104 zł odsetek zostało zwróconych Nadleśnictwu przez pracownika odpowiedzialnego za powstanie zobowiązania). Ponadto do kosztów Nadleśnictwa zaliczono kwotę 4.823 zł wpłaconą na rzecz Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa na podstawie porozumienia zawartego 2.04.2007 r.

10. NIK pozytywnie ocenia bieżące monitorowanie kosztów i przychodów według poszczególnych rodzajów działalności. W ramach realizowanego programu naprawczego ograniczono m.in. koszty hodowli lasu o 127,4 tys. zł (tj. o 10,6% w odniesieniu do kosztów prognozowanych w planie) oraz koszty ochrony przeciwpożarowej o 2,1 tys. zł (tj. o 1,0%).

11. W ramach gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa Nadleśnictwo wydzierżało 302,15 ha, co odpowiadało 1,6% powierzchni Nadleśnictwa (wg stanu na 30.09.2010 r.) oraz na podstawie art. 38 ust. 1 pkt 3 i art. 40a ustawy o lasach (za zgodą Dyrektora Generalnego LP) sprzedało 2 nieruchomości oraz 30 mieszkań i budynków jednorodzinnych. Z tytułu sprzedaży ww. nieruchomości uzyskano przychód w wysokości 1.042,2 tys. zł łącznie. Zgodnie z § 11 ww. rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej, Nadleśnictwo przekazało terminowo do RDLP dochód w wysokości 269,5 tys. zł ze sprzedaży gruntów.

W 1 z 2 badanych postępowań w sprawie sprzedaży nieruchomości (tj. samodzielnego lokalu mieszkalnego) przestrzegano przepisów określonych przez Ministra Środowiska¹⁰. W 2 postępowaniu dotyczącym sprzedaży „Bazy Ośrodka Transportu Leśnego” (5 przetargów ustnych nieograniczonych i 3 negocjacje cenowe) stwierdzono uchybienia, które nie miały wpływu na wynik postępowania. I tak m.in. w 2 przetargu: - przewodniczącego komisji prze-

¹⁰ Rozporządzenie z dnia 20 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przeprowadzania przetargu publicznego oraz sposobu i warunków przeprowadzania negocjacji cenowej w przypadku sprzedaży lasów, gruntów i innych nieruchomości znajdujących się w zarządzie LP (Dz.U. Nr 78, poz. 532),

targowej wyznaczyli członkowie komisji, co było niezgodne z § 1 ust. 3 ww. rozporządzenia, a protokół nr 2 z posiedzenia komisji z 15.12.2008 r. nie został zatwierdzony przez Nadleśniczego, stosownie do wymogów § 12 ust. 2 ww. rozporządzenia.

NIK pozytywnie ocenia 6 objętych szczegółową analizą postępowań (tj. 20% ogółu), przeprowadzonych przez Nadleśnictwo w sprawie sprzedaży mieszkań w trybie art. 40a ustawy o lasach. Nadleśnictwo przestrzegało kryteria kwalifikowania nieruchomości jako nieprzydatnych LP, określone przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa¹¹. We wszystkich 6 badanych postępowaniach sprzedano mieszkania z prawidłowo naliczoną bonifikatą, zgodnie z art. 40 a ust. 4 ustawy o lasach (tj. od 30% do 95%). Nadleśnictwo prowadziło aktualne wykazy zarządzanych lokali i budynków mieszkalnych, wobec 2 pustostanów podejmowało działania w celu ich sprzedaży, 30 mieszkań oddało w najem na zasadach ogólnych (zgodnie z przyjętymi zasadami Polityki Czynszowej i zarządzeniem Nadleśniczego nr 13/2002 z 15.05.2002 r.¹² oraz uchwałami wspólnot mieszkaniowych) i 12 mieszkań udostępniło bezpłatnie leśniczom (zgodnie z § 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z 17.12.2009 r.¹³).

We wszystkich 15 objętych badaniem umowach dzierżawy (tj. 6,2%) nieruchomości były wydzierżawione zgodnie z przeznaczeniem terenu, określonym w PUL, a Nadleśnictwo sprawowało kontrolę nad prawidłowym sposobem ich wykorzystania.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

1. Dokumentowanie przyczyn w zakresie zmian ilości i rodzaju surowca w umowach sprzedaży drewna.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Nadleśniczego o nadesłanie, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych na rzecz ich realizacji lub o przyczynach niepodjęcia tych działań.

¹¹ Rozporządzenie z dnia 9 kwietnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu sprzedaży lokali i gruntów z budynkami mieszkalnymi w budowie oraz kryteriów kwalifikowania ich jako nieprzydatne LP, a także trybu przeprowadzenia przetargu ograniczonego (Dz.U. Nr 52, poz. 327 ze zm.),

¹² W sprawie ustalenia stawki czynszu dla zasobów mieszkaniowych w zarządzenie Nadleśnictwa.

¹³ Rozporządzenie z 17 grudnia 2009 r. w sprawie określenia stanowisk w Służbie Leśnej, na których zatrudnionym pracownikom przysługuje bezpłatne mieszkanie albo równoważnik pieniężny, oraz sposobu i trybu przyznawania i zwalniania tych mieszkań, a także ustalania i wypłaty równoważnika pieniężnego (Dz.U. Nr 221, poz. 1751),

Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się stosownie do art. 62 ust. 2 ustawy o NIK od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.